

LRFs kretslopps- modell

Skapa intresse och möjligheter att förverkliga LRFs kretsloppsmodell

Här följer några tips om hur man kan lägga upp ett arbete kring lokala kretslopslösningar för enskilda, små avlopp. Dessa samlade erfarenheter baseras på intervjuer som har gjorts med personer så väl inom LRF som andra aktörer som haft en betydande roll i uppbyggandet av Södertälje kommuns kretsloppsarbete utifrån LRF projektet "Mälardalens Avlopp i kretslopp."

Alla aktörer är viktiga om
kretsloppet ska bli verklighet.

Samverkan är
nyckeln till framgång!

Från tankar och idéer är det ett flertal steg som måste tas på vägen till att förverkliga kretsloppet.

1. **Skapa ett intresse för enskilda avlopp i kretslopp inom kommunen**
2. **Presentera LRFs kretsloppsmodell för kommunen.**
3. **Tillsätt en organisation**
4. **Hitta ett eller flera lämpliga områden**
5. **Hitta lämpliga och intresserade lantbruksföretag**
6. **Tag kontakt med fastighetsägare**
7. **Involvera entreprenadföretagare**
8. **Bygg en hygieniseringsanläggning**
9. **Upphandla transport**

1. Skapa ett intresse för enskilda avlopp i kretslopp inom kommunen

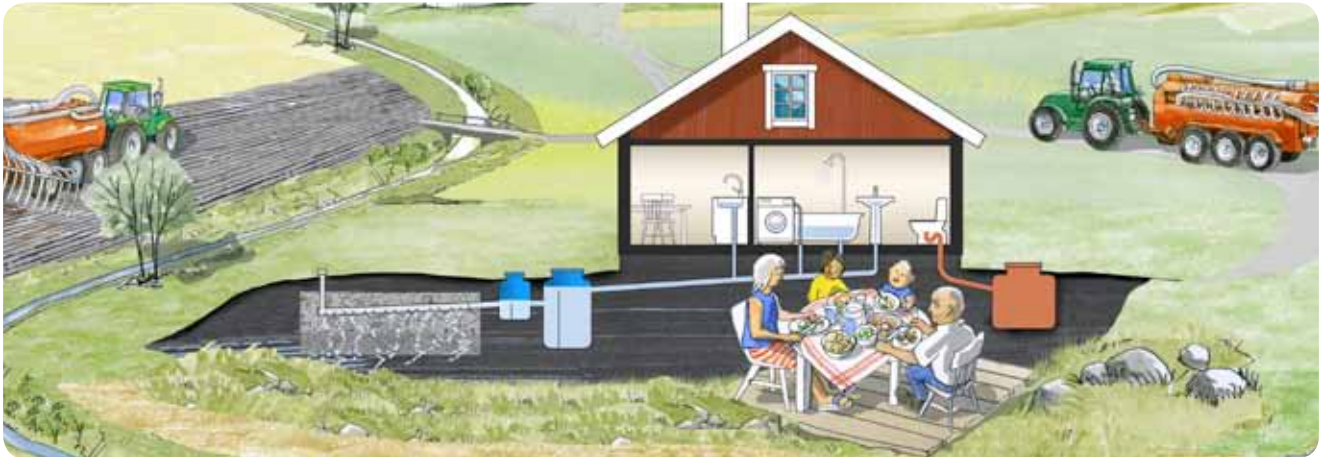
Det viktigaste och det första steget i arbetet med uppbyggnaden av ett projekt för enskilda avlopp i ett område, är att ha en gemensam och en tydlig målsättning om vad man vill. Det är viktigt att det finns ett stort engagemang för frågan bland lantbrukarna. Det är viktigt att prata med kommunens politiker. En fördel är om det finns en kartläggning över problematiken kring enskilda avlopp i kommunen.

För att kunna driva frågan inom LRF eller som förening kan det vara bra att i ett tidigt skede av ett eventuellt framtagande av projektplan försöka involvera tänkbara finansörer, det vill säga ta en diskussion/dialog med länsstyrelse, regionförbund, Naturvårdsverket med flera.

2. Presentera LRFs kretsloppsmodell för kommunen

Genom till exempel LRFs kommungrupp tas nästa steg för att presentera upplägg och idé till kommunen. Dåligt fungerande enskilda avlopp är ofta en svår och bekymmersam fråga inom kommunen. En presentation av en plan kring hur samhället kan samverka kring LRFs kretsloppsmodell kan också lösa flera andra angelägna frågor. Några argument för LRFs kretsloppsmodell är:

- Skapar kretslopp
- Återför växtnäring till åkermarken
- Lever upp till satta miljömål
- Minskar övergödningen
- Skapar arbetstillfällen
- Möjliggör att fler kan bygga och bo på landsbygden
- Skapar hållbar livsmedelsproduktion

Det är viktigt att få en bra kontakt på kommunen, gärna ansvariga politiker som kan driva frågan och leda det organisatoriska inom kommunen. För att få god samordning krävs det också att kontakt tas med andra politiker och tjänstemän inom de nämnder och avdelningar som berörs av kretslopp och enskilda avlopp – miljö, bygg, samhällsplanering, återvinning, tekniska samt vatten och avlopp, VA. Finns inte viljan till en förändring bland de olika berörda organen inom kommunen blir det svårare att nå framgång.

3. Tillsätt en organisation

Om kommunen tycker idén är intressant visar erfarenheter från bland annat Södertälje kommun, där det sen ett par år tillbaka har drivits ett projekt med kretslopp för enskilda avlopp, att det är bra om det avsätts en tjänst som projektledare inom kommunen.

Projektledaren bör ha stöd av en projektgrupp, till exempel bestående av personer från LRF, VA, avfall samt samhälls- och miljökontoret, plus en styrgrupp bestående av personer med ledande befattningar inom kommunen.

Inom LRF kan det vara bra att arbeta vidare med till exempel en referensgrupp bestående av förtroendevalda medlemmar.

Angående finansiering av ett eventuellt projekt kring kretslopp av enskilda avlopp finns det medel att söka för kommuner och ideella föreningar. Finansieringsmöjligheterna förändras över tid men det finns vanligen olika alternativ.

4. Hitta ett eller flera lämpliga områden

När organisationen och finansieringen är klar är det dags att hitta minst ett lämpligt område där LRFs kretsloppsmo- dell kan genomföras. Vad som kan anses som lämpligt beror på olika faktorer som exempelvis:

- Ett område där man vet med sig att det finns många dåligt fungerande avlopp
- Miljökänsligt område där det kanske råder byggstopp
- Nyetablering av bostadsområden där det inom kommunen anses bli för kostsamt att bygga kommunalt avloppssystem
- Det finns ett aktivt lantbruk i närområdet med förutsättningar att ta hand om avloppsfraktioner

För att undersöka vilka områden som lämpar sig kan det vara bra att ha information om vilka kommunens byggplaner är.

5. Hitta lämpliga och intresserade lantbruksföretag

När ett område har hittats är nästa steg att hitta lämpliga lantbruksföretag som kan sprida avloppsfraktionen på åkermark och som är intresserade av att behandla och eventuellt sköta transporten av avloppsfraktionen. Den inledande kontakten tas lämpligen av LRF.

Vad som utgör lantbruksföretagets lämplighet är generellt att:

- Det finns ett engagemang för frågan om kretslopp
- Företaget är stabilt
- Det finns en bra logistik till och från gården
- Lämplig produktionsinriktning och areal

Vid val av behandling av avloppsfraktionen är det idag behandling i en hygieniseringsanläggning som gäller.

Utveckling av nya metoder pågår. Tillsammans med forskare testas ureabehandling av klosettvattnet i gödselbrunnar på olika gårdar. Vidareutveckling av denna metod är klart intressant och kan vara en lösning i områden där det finns tomma gödselbehållare.

I Hölö i Södertälje kommun finns det en hygieniseringsanläggning i anslutning till en gård. Logistiken kring anläggningen fungerar så att kommunens upphandlade aktör transporterar fraktionen från fastighetsägarna till hygieniseringsanläggningen. Efter behandlingen sprider lantbrukaren växtnäringen på åkermark.

6. Tag kontakt med fastighetsägare

Ansvaret och arbetet med att få fastighetsägare intresserade av att vara en del i kretsloppsmodellen bör ligga på kommunens miljökontor. LRF bidrar med att argumentera för LRFs kretsloppsmodell, att det är en lösning som är långsiktig, ekonomisk och bekväm för fastighetsägaren.

Erfarenheter från LRF Mälardalen, som i sitt kretsloppsprojekt deltagit på flertalet informationsmöten och träffat cirka 500 fastighetsägare, visar att det är mycket svårt att få fastighetsägare att agera innan kommunens miljökontor förelägger fastighetsägaren att åtgärda sitt avlopp.

Södertälje kommun har tagit beslutet att sträva efter att varje toalettpolning endast får innehålla 0,6 liter vatten. Detta förutsatt att det inte innebär en oskäligen kostnad för fastighetsägaren.

7. Involvera entreprenadföretagare

Det är viktigt att de företagare som etablerar avloppsanläggningen, gräver, drar rör och slangar och installerar toaletter m.m. engageras tidigt i processen med att skapa ett kretslopp. Att förverkliga LRFs kretsloppsmodell innebär att arbeta lite annorlunda än vad som hittills varit brukligt när det gäller att anlägga små enskilda avlopp.

8. Bygg en hygieniseringsanläggning

Har projektet kommit så här långt att det nu finns en huvudman, finansieringen är klar och det planeras att byggas en hygieniseringsanläggning – då är det dags att söka bygglov. Normalt sätt krävs det också ett miljötillstånd från länsstyrelsen. Ett miljötillstånd söks av huvudmannen och tar normalt betydligt längre tid än ett bygglov att få beviljat.

9. Upphandla transport

Avloppsfraktionen från varje fastighet ska transporteras till hygieniseringsanläggningen. Det är viktigt att kommunen ställer krav i upphandlingen som gör det möjligt också för lantbrukare att komma med anbud gällande transporten.

Vem gör vad när kretsloppet ska förverkligas

